

DISSERTATIO
DE
USU ACIDI NITRICI
IN
SIPHYLIDE CURANDA,

1206

QUAM
CONS. FAC. MED. ABOËNS.
PRÆSIDE
DOCT. *JOSEPHO G. PIPPING,*
MED. PROF. REG. ET EXTRAORD. FAC. MED. MEMBRO ORD.
NEC NON REG. SOC. OEC. FENN. SOCIO;

PRO GRADU DOCTORIS
PUBLICÆ CENSURÆ DEFERT
OTTO OLAUS BERNH. ROSENSTRÔM,
PHYS. URBIS HELSINGFORSIÆ.

In Auditorio Majori die V Junii MDCCCII.
horis a. & p. m. solitis.

ABOÆ, TYPIS FRENCKELLIANIS.

*In omnibus fere minus valent praecepta quam ex-
perimenta.*

M. F. QUINTILIANUS.

DE
USU ACIDI NITRICI
IN
SIPHYLIDE CURANDA.

De efficacibus adversus Luem Veneream detegendis remediis, Medici omnis ævi anxie fuere solliciti. Quam ob rem vix reperitur pharmacum, cujus vires ad foedum hunc morbum depellendum non fuerunt tentatæ. Assiduæ isti pervestigandi sollicitiæ, medicamina sic dicta *antivenerea* debemus. Quot enim, hoc salutata nomine, apud antiquiores inprimis Materiæ Medicæ Scriptores, non invenimus? At pleraque & memoria & nomine indigna, unam eandemque fere subiere sortem, summis nimirum in parvo tempore extolli laudibus & postea sempiternæ tradi oblivioni.

Inter efficacissima contra hanc labem Artis Salutaris subsidia, præparata nonnulla oxygenata recentissimis temporibus fuisse relata, haud sumus nescii. Non modo vires illis antisiphyliticas quidam attribue-

runt, sed etiam diram istam luem his citius, tutius & jucundius quam Hydrargyro, curari posse statuerunt.

Quamvis Hydrargyri præclaræ venerei virus exstinguendi virtutes, ab experientia trium fere sæculorum contestatæ, usque ad hoc tempus non fuerint obscuratæ; insitiandum tamen non est, usum ejus constitutionem corporis semper debilitare, aliis morbis miasmati in primis scrophuloso sese evolvendi an-
sam sæpe præbere, atque in sublevandis complicatis præsertim & inveteratis quibusdam morbi casibus, expectationem medentium interdum frustrari.

Quæ quum ita sint, magno utique generi humano esset emolumento, si quod remedium venereo virus destruendo sufficiens, simulque a malis sequelis immune, detegi atque Hydrargyro suggeri posset.

Ab Oxygenio plures multum boni scopo huic obtinendo sperarunt, quare præter muriaticæ quædam oxygenata pharmaca, Acidum etiam Nitricum, in quo maxima Oxygenii copia inest, gravi isti morbo profligando, hoc tempore fuit adhibitum.

Quum autem acris hujus remediî ad Luem Veneream discutiendam efficacia, a quibusdam laude fuerit

erit celebrata, ab aliis in dubitationem adducta, non inutile esse existimamus, plurimum hac in re sensa & experimenta, quantum poterimus colligere, collecta inter se conferre atque collatis nostra qualiacunque facta pericula addere. Quibus pensitatis, speramus fore, ut dubitata res in lucem veritatis paullo propius proferatur.

Conatum hunc nostrum publicæ subjiendum censuræ, TE, B. L. submisisse rogamus, bene excipias atque in mitiorem partem interpreteris.

A priscis Medicis acida ad Luem Veneream tollendam fuisse adhibita, firmis comprobari potest testimoniis. FRACASTORIUM¹ enim succum Citri, ut remedium contra eandem efficacem, laudasse scimus. Antiquioris quoque ævi Medicos, qui acidis eidem morbo occurrere studuerunt, *Philoacidos* appellatos fuisse, Cl. TURNER,² alios ut reticeamus, memorat.

A 3

Has-

¹ HIERON. FRACASTORII Opera omnia, Venetiis. MDLV. Syphil. Lib. II.

² DAN. TURNER, Syphilis. A practical dissertation of venereal disease. London. 1732.

Hasce autem olim celebratas acidorum virtutes, diuturnæ postea datas fuisse oblivioni, ab omnibus nescitur.

Inter recentiores, qui usum acidorum ad Luem Veneream debellandam receperunt, primus fuit D. WILH. SCOTT,³ Bombayæ in India degens. Qui in disquirendis bilis proprietatibus occupatus, sequens instituit experimentum: Resinosæ partis fellis bubuli drachmæ atque Oxydi Hydrargyri rubri dimidio ponderi, libram aquæ addiderat. Quibus conquassatis atque calefactis resinosam bilis partem solvi vidit. Inopinatam hanc solutionem, oxygenationi resinæ per oxydum Hydrargyri productæ, tribuendam esse existimavit. Isto ductus experimento, judicavit fore, ut Oxygenium salutare evaderet remedium resolvendis Hepatis

³ Journal der practischen Arzneykunde und Wundarzneykunst; herausgegeben von C. W. HUFELAND. IV, B. p. 350.

Supplement der Medizinische National-Zeitung für Deutschland. N. 12. p. 186. 1798.

Sammlung auserlesener Abhandlungen zum gebrauchte praktischer Aerzte. XIX. B. p. 36.

tis obstructionibus, quas ex partibus bilis resinosis in hoc viscus contra naturam depositis, sæpissime oriri suspicatus est. Egregios quoque Hydrargyri in vitiis Hepatis purgandis effectus, soli Oxygenio, quod cum eodem est immixtum, adscribendos esse opinatus fuit. Diuturniore gravatus Hepatis obstructione, de se ipso Cl. ille Vir experiri voluit, quid commodi Oxygenium morbo huic solvendo efficere valeret. Quam ob causam Acidum Nitricum, cui quattuor Oxygenii partes una Azoti nexæ, infuerunt, delegit. Misturam itaque ex acidi hujus drachma atque sufficiente aquæ quantitate præparatam, sensim die assumendam sibi proposuit. Qua aliquo tempore quotidie adhibita, memorato morbo pæne fuit liberatus. Sub hac cura, eadem fere symptomata, quæ usum Hydrargyri comitari solent, ut tumor gingivarum dolorosus, fluxus salivæ uberior atque obtusus maxillarum & occipitii dolor, ab assumpto hoc acido perceperat. Hæc incommoda ansam illi dederant vires Acidum Nitricum ad Siphylidem eradicandam experiendi. Quod etiam tam interne modo commemorato paratum, quam externe balneis & aquosis mixtum, in affecti-

* Contributions to physical and medical Knowledge, prin-

fectibus hujus morbi & primariis & secundariis repellendis, se adhibuisse retulit. Fessus tamen est, quosdam se vidisse Siphylidis casus, in quibus inefficax fuit, sed in iisdem ipsum quoque Hydrargyrum nihil valuisse statuit.

Cognitis his a Cl. SCOTT factis periculis, virtutibus istis Acidi Nitrici explorandis, plures operam & studium navarunt. Quos inter primum commemorandus est Cel. WILH. CRUIKSHANK,⁵ qui huic rei

cipally from the West of England, collected by THOM. BEDDOES, M. D. London 1799. Conf. N. XIII. ubi Cl. SCOTT de balneis cum Acido Nitrico præparatis disserit. Tantum acidi aquæ balneis adhibendis destinatæ addiderat, quantum ad superficiem corporum, in hanc immerforum, leviter irritandam necessarium fuit. Ejusmodi balnea duabus vel tribus hebdomadis, in semihoræ curriculum quotidie caute usurpata, morbis Hepatis, variisque febribus curandis, quin etiam Bubonibus venereis dissipandis atque ulceribus ejusdem generis primitivis conglutinandis, plurimum profecisse, contendit. Acidum Nitricum eo modo cuti corporum admotum, absorberi posse, symptomata indicant; iis similia, quæ ex usu ejus interno oriri solent.

⁵ An account of two cases of the Diabetes mellitus, with

rei multum sparsit lucis. Efficaciam Acidi Nitrici contra Siphylidem asserens, omnem hujus remedii vim ab Oxygenio dependere luculenter ostendit, quia non modo hocce acido, sed etiam oxygenato acido muriatico atque muriatibus Sodæ & Potassæ oxygenatis, quin etiam acido Citri, plures Lue Venerea inquinatos sanitati, suo præsidio, fuisse restitutos asseveravit. Inter notabiliores horum acidorum effectus, quos in ægris animadverterat, fuere: appetentia cibi aucta, copiosior urinæ secretio, lingua alba cum siti avida atque exaggerata totius corporis vitalitas. Auctam istam vitalitatem, Oxygenio acidis his infuso, ea ratione attribuit, cum aër quoque vitalis inspiratus, talem semper excitasse vidit. Oxygenium virus venereum eo destruere modo Cel. Vir opinatur, ut, promotis auctisque, exaltata vitalitate, omnibus humorum secretionibus, hoc venenum limi-

B

tetur,

remarks - - - by JOHN ROLLO, M. D. Surgeon General Royal Artillery. With the results of the trials of various Acids and other substances in the treatment of the Lues Venerea - - - By WILLIAM CRUIKSHANK, Chemist to the Ordnance and a Surgeon of Artillery. In two Volumes. 1797, Vol. II, p. 141. = 209.

tetur, debilitetur atque e corpore tandem eliminetur. Ejusdem itaque generis remedia, quum neque ægroti vires frangunt, neque malas sequelas pariunt, Hydrargyro anteponenda esse Cel. CRUIKSHANK existimat, si modo experientia efficaciam eorum ad virus venereum expurgandum ulterius confirmet.

Deinde Cel. THOM. BEDDOES⁶ assiduum adhibens studium ad pervestigandas Acidî Nitrici Luis Venereæ destruendæ laudatas proprietates, plurimum Medentium observationes, ad hanc materiem spectantes, collectas edidit atque propriis locupletavit animadversionibus. Ex his comperimus, quosdam eorum hoc remedium pleno laudasse ore, alios autem omnes illius detrivisse laudes. Ad priores Cl. Doct. HAMMICK junior pertinet, qui ultra quinquaginta venereo infectos veneno, in Xenodochium Regium, quod Plymouthi est, receptos atque suæ commisos curæ, isto sanatos fuisse medicamine, perhibuit. Ægris suis du-
as.

⁶ Reports principally, concerning the effects of the nitrous acid in the venereal disease, by the Surgeons of Royal Hospital of Plymouth and other Practitioners. Published by TH. BEDDOES, Brillol 1797.

as hujus acidi drachmas, Syrupi sacchari unciiis octo dulcatas atque aquæ fontanæ vel decocti Lignorum libris duabus dilutas, sensim quotidie tribus circiter hebdomadis assumendas præscripserat. Ad dentes, ab acredine acidi eos stupefaciente, arcendos, ampullas longo & tenui collo præditas, a quibus hæc mistio fuit sorbta, usurpavit. Acidum Nitricum hoc modo atque ista proportionem exhibitum, nullum attulisse malum contendit, majore autem copia ingestum, vomendi nîsum atque ardorem ventriculi interdum procreasse, vidit. Aequè prospero eventu Cl. SANDFORT & Cl. BAYNTON hoc acidum adhibuerunt. Per multos enim labe spurcatos venerea, eodem facile feliciterque purificatos fuisse retulerunt. Paucos tamen quosdam morbi hujus adfuisse casus, quos ad excutendos inefficax fuit, reticere noluerunt. Minus ex sententia usus Acidi Nitrici successe Cl. Doct. GIRDLESTON & Cl. BOWLES, qui in variis Luis Venereæ affectibus restinguendis idem frustra tentarunt. Cl. GIRDLESTON se observasse refert, hocce pharmaco aliquot diebus præbito, longam ex ore manasse salivam & pleraque Siphylidis symptomata in pejus ruisse, quæ ad refringenda illi confugiendum fuit ad

Hydrargyrum, quo ægros a fumto acido adhuc salivantes, pristinae restituerat sanitati. Exoptato quoque successu experimenta a Cl. Doct. RUTHERFORD in Nosocomio Regio Edinburgenſi instituta, caruere. In symptomatibus Siphylidis depellendis, Acidum Nitricum modo nihil, modo præter opinionem multum profecisse expertus fuit, at numquam tamen hoc radicatus eruere eadem valuisse observaverat, quippe quæ isto remedio confanata fuerant, post paullo vehementius recruduerunt & absque Hydrargyro eradicari non potuerunt. Omnem tamen acidi hujus laudem Cl. RUTHERFORD obterere noluit; duos enim Lue Venerea afflictos, conjunctis Hydrargyri & Acidi Nitrici viribus, sanatos fuisse commemorat, quos singulo illorum diverso tempore diu adhibito, curare nequiverat.

Absque capta aliqua, de his in Anglia factis experimentis, cognitione, Medicos quoque Gallicos pro eruendis Oxygenii viribus ad Luem Veneream exigendam, eodem fere tempore, parijungo nisos fuisse reperimus; ⁷ quos inter Cl. P. P. ALY-

⁷ Notandum est in Germania quoque acida contra Siphylid-

ALYON^s Lutetiæ est referendus. Hic Cl. Vir, Oxygenium cum Hydrargyro facillime, sola nimirum hujus in libero aëre quasfatione, conjungi, ab eodem etiam æque facile sejungi & aliis corporibus, in primis animalibus insinuari, animadvertens; quamcunque materiam, multo refertam Oxygenio idemque cum animalibus particulis haud difficile communicantem, iisdem gaudere viribus medicis, quæ Hydrargyro attribuuntur, suspicatus est. Cujus rei ut se faceret certiore, delegit Axungiam & Acidum Nitricum, ex quibus unguentum² paravit, quod etiam

B 3

spem

dem eodem tempore vel paullo ante fuisse tentata. Cel. ZELLER Wiennæ, acidum muriaticum in morbis veneris profligandis prospere adhibuit. Conf. ZELLER's Praktische Bemerkungen über den Nützen des Badeschwamms und des Kalten Wassers, nebst einem Anhang von der Salzsäure in bezug auf die Lustseuche. Wien 1797.

¹ Essai sur les propriétés medicinales de l'Oxigene. Conf. Memoires de la Société d'Emulation. Tom. I. p. 195.

² Unguentum hoc Oxygenatum (Pommade Oxigenée) constat ex Axungiae recentis liquefactae partibus sex & duabus Acidi Nitrici, paullisper coctis, dein ab igne remotis & assidue agitatis donec refrixerint. Sub hac præ-

spem impleverat. Efficax enim immo Hydrargyro efficacius ad ulcera venerea primitiva consolidanda invenerat. In ægrotis unguento hoc, consueto modo, frictis, eadem observaverat Cl. Vir symptomata, quæ Hydrargyri usus excitare solet. Dilutum etiam Acidum Nitricum Lue Venerea contaminatis & ulceribus herpeticis inveteratis conspurcatis traditum, validum esse medicamen contendit.

Commemorata horum Cel. Virorum experimenta, omnes fere totius Europæ Medicos ad exquirendas novi remedii in Siphylide curanda virtutes, incitarunt. Multos quoque eorum de isto sententiam suam jam jam tulisse atque luci dedisse invenimus. At, quam varia sunt eorum judicia! Quidam Acidum Nitricum certissimum refugium contra diram hanc luem æstimandum esse crediderunt; alii idem ut adjuvans Hydrargyri commendatum voluerunt; nonnulli usum ejus incertum atque dubium, quin etiam noxium prædicarunt.

Inter

paratione, Oxygenium Acidi cum Axungia connectitur atque Azotum, forma aëris avolat.

Inter illos, qui Acidum Nitricum magni putarunt, referendi sunt BEDDOES,¹⁰ ROLLO,¹¹ CARRIE, KELLIE,¹² IRWIN, JAMESON, FERRIAR, SIMMONS, WITTMAN, J. ADDINGTON,¹³ VISE¹⁴ & WÜRZER.¹⁵ Hi Cel. Viri multos quidem Luis Venereæ descripserunt casus, quibus discutiendis Acidum Nitricum eximium fuerat remedium; hisce tamen æqua lance pensitatis, intellectu haud est difficile, istam medicinam tantummodo adversus symptomata morbi protopathica & in primis ad ulcera venerea

¹⁰ New reports concerning nitrous acid in the venereal disease or Collection of testimonies - - - by THOM. BEDDOES. London 1799. Ultra trecenta venerea ulcera primitiva Cl. BEDDOES Acido Nitrico cicatricavit. Conf. Repertorium chirurgischer und medicinischer Abhandlungen für praktische Aerzte und Wundärzte, von Doct. J. C. F. LEUNE. IV. B. p. 192.

¹¹ JOHN ROLLO l. c. Vol. II. p. 227. - 250.

¹² DUNCANS Annals of Medicine for the year 1797, p. 254.

¹³ Contributions to physical and medical Knowledge - - - by TH. BEDDOES. N. III.

¹⁴ L. c. N. X.

¹⁵ C. W. HUFELAND, l. c. VIII. B. St. IV. p. 139.

nerea primitiva cicatricibus medenda, efficacem se præbuisse. Reticendum non est, quosdam eorum & præsertim Cel. FERRIAR,¹⁶ affectus quoque hujus morbi deuteropathicos, osteocopum in primis & exostoses, hocce acido depulisse. Descriptionibus autem istorum attente perlectis, Hydrargyrum illis ipsi, quibus ægritudo hujus generis acciderat & quibus acidum illud emolumento fuerat, aliquanto ante, quamvis sine effectû manifesto, præbitum fuisseprehendimus. Optabilis igitur ejusmodi obtentus morbi exitus, an soli acido, an assumpto Hydrargyro, sit tribuendus, de hoc certant eruditi, & adhuc sub judice lis est.

Qui in Luem Veneream auferendam Acidum Nitricum Hydrargyro adjutorium fecerunt, in quorum numero, præter commemoratum Cl. ROLLO, MITCHELL, THORNTON, BROWN & HOPE habemus, experimenta secundissima illis accidisse videntur. Cl. MITCHELL de nonaginta Lue Venerea conflictatis, qui acido hoc usi sunt, meminit. Ex observationibus sub cura horum captis, sequentes duxit conclusiones:

I. Go-

¹⁶ Medical histories and reflexions, by JOHN FERRIAR, Vol. III.

- I. Gonorrhoeas impuras isto pharmaco intra quatuordecim vel viginti dies fisti; excoriationes & ulcera penis recentia eodem consolidari; tumores colli, indurationes præputii & bubones inflammatos dissipari atque suppuratos cicatrice obduci.
- II. Symptomata morbi secundaria, solo hoc remedio reprimi non posse.
- III. Hydrargyri luis istius exstinguendæ facultatem, ex sumto simul acido, plurimum adjuvari.

Præterea Cl. ille Vir observaverat, minorem Hydrargyri quantitatem, annexo acidi usu, fontico huic morbo evellendo sufficere. Noxam quandam ægrotos, qui hoc adhibuere, ex eodem cepisse, nunquam viderat. In initio curationis, Ventriculum quidem atque intestina, ab isto medicamine interdum aggravari perceperat; incommodum autem inde natum, addita diluto acido debita Syrupi Sacchari portione atque aliquantulo Spiritus vini immixto, facile levaverat. Regula de cetero, ut ab hoc acido, duabus ejusdem drachmis, sine effectū viginti diebus quotidie sumtis, abstineatur atque curationem morbi absolvere Hydrargyro tentetur, provido observanda Medico cavere voluit.

Incertain atque breve miseriarum Luem Veneræ comitantium, ex usu Acidi Nitrici perceptum, fuisse levamentum, experti sunt MACARTNEY, LIDDERDALE, ROB. KERRISON,¹⁷ WADD, TROTTER,¹⁸ A. V. BERLINGHIERI,¹⁹ WICKHAM atque C. PLATT.²⁰ Isti enim Cl. Viri symptomata morbi & primaria & secundaria hocce sedata quidem & dissipata fuisse, sed eadem ferocius rursus rebellasse viderunt. Cl. MACARTNEY quindecim ægrotos, variis labis veneræ affectibus pollutos, Acido curare studuit Nitrico, quo

¹⁷ London Medical Rev. Septbr. 1799 p. 64.

¹⁸ TROTTER Medicina Nautica. Vol. II.

¹⁹ Traité des Maladies veneriennes, par A. VACCA BERLINGHIERI, Prof. d'Anatomie a Pise, publié par P. P. ALLYON, Officier de Santé a l'hôpital militaire du Val de grace. An VIII. Paris.

Repertorium Chir. und Medic. Abb. für prakt. Aerzte und Wundärzte, von D. J. C. F. LEUNE IV. B. p. 190.

²⁰ An inquiry into the efficacy of Oxygene, in the cure of Syphilis. To which are subjoined a few general observations on its application in various other disorders. By CHARLES PLATT, Surgeon to the new Finsbury Dispensary. London 1802.

quo quibusdam temporarium, aliis nullum acciderat auxilium. Experientia evictus, hoc remedii genus nulla gaudere miasmatis venerei exstingvendi virtute existimat. Non tamen negat, idem caute usurpatum, ad nonnullos alios morbos profligandos efficax esse. Cujusdam enim hominis, cui anhelitus oris ab infantia fuerat foedisissimus, isto sanati acido mentionem facit.

Emolumentum parum, nimium autem detrimenti, D. D. ROWLEY, PHILLIPS, HOOPER, BUCHAN, de BRUYN, BLIZARD, FOOT, HEAVISIDE, THOMAS, BENJ. BELL, BLAIR, ²¹ PEARSON, ²²

C 2

RIT-

²¹ Essays on the venereal disease and its concomitant affections, illustrated by variety of cases. Essay I Part. I. On the antivenereal effects of nitrous acid, oxygenated muriate of potash and several analogous remedies, which have been lately proposed as substitutes for mercuri. By WILLIAM BLAIR. A. M. Surgeon of the Lock Hospital &c. 1798. Part. II. Containing additional evidence, with critical and practical remarks, on the new saline antisyphilitic remedies; and on answer to some objections made against the former part. 1800.

²² Observations on the effect of various articles of the Materia Medica, in the cure of lues Venerea, illustrated with cases. By JOHN PEARSON. London 1800.

RITTER²³ & ACHARIUS²⁴ ex usu Acidi Nitrici, Siphylidis depellendæ gratia adhibiti reperere. Experimentis enim ducti fatentur, hoc pharmacum interne sumtum modo plane inefficax fuisse ad symptomata morbi, in primis secundaria, delenda, modo varia attulisse incommoda, ut stuporem dentium, dolorem gingivarum, vomitum vehementem, frigoris in ventriculo sensum, ardorem intestinorum, difficultatem urinæ, tremorem totius interdum corporis, cet. despiciatui haud habenda. Inter diligentiores veritatis hujus rei scrutatores numerandus est Cl. BLAIR, qui non modo proprias, sed etiam aliorum quorundam Medentium collectas illique misas, ad hanc rem spectantes edidit observationes. Ipse ultra sexaginta homines labe venerea inquinatos Acido Nitrico curare adnissus est. Quibusdam inane hoc fuisse remedium, aliis ad exiguum tempus præstitisse levamen, plerisque malum & damnum fecisse vidit. Omnem tamen pharmaci istius usum derogatum noluit Cl. Vir. Ille enim Gonorrhœas & Leucorrhœas
hoc

²³ C. W. HUFELAND I. c. x. B. III. St. p. 191-199.

²⁴ Kongl. Vetenskaps Academiens nya Handlingar för år 1801. 1 qu. I

hoc remedio sublatas; induratas glandulas lymphaticas resolutas; ulcera impetiginosa, erysipelatosa, phagedaenica & fistulosa sanata; tumores & dolores ossium chronicos, ex perverso in primis oriundos Hydrargyri adhibendi more, repressos & plerasque oris ægritudines, ut tumidam linguam, ulceratas fauces, extumescentes gingivas, vacillantes dentes, foetidum halitum & salivosa labia, consuetas mercurii imprudenter propinati sequelas, fuisse levatas, se interdum comperisse meminit. Miasmatis autem venerei specialem aliquam destruendi facultatem, in Acido Nitrico haud inesse atque hanc ob causam Hydrargyri loco hoc substitutum haberi minime posse, multiplices sese edoctum esse experientia Cl. Vir autumat.

Eadem est sententia Ill. C. W. HUFELAND ²⁵ de supposita vi Acidi Nitrici antivenerica. Expurgatum enim numquam se vidisse, sumto solo hoc remedio, venereum venenum asseverat. Idem autem Siphylide Hydrargyro depulsa, ad symptomata, quæ gravioribus casibus superesse solent, reprimenda atque ad metaptoses morbi auferendas, medicamen esse haudquaquam spernendum contendit.

²⁵ C. W. HUFELAND I. c. VIII. B. IV. St. p. 142.

Hæ sunt memoratorum Cl. Virorum ex observatu depromptæ opiniones de laudata Acidi Nitrici miasmatis venerei exstingvendi proprietate. Quid utilitatis ab usu hujus remedii, corporibus tæterrimo isto infectis veneno purgandis, sperare & exspectare liceat, ex relatis, rem attentius perlustranti, jam jam facile patet.

Propositi nostri ratio postulat, ut nostras quoque collectas observationes, ad hanc materiam pertinentes, simus addituri. Quas, etsi nihil novi contineant, ad certio rem tamen rei cognitionem aliquid esse collaturas, speramus.

Primam Oxygenii, ut medicaminis ad morbos venereos curandos celebrati notitiam, nobis allatam, tanto lætius captavimus, quanto certius experientia nos docuerat, Hydrargyrum gravioribus & inveteratis foedæ luis affectibus suppressendis non sufficere. Nos non fugit, quosdam Medentium esse, qui omnes Siphylidis gradus, cujuscumque sint conditionis & diuturnitatis, solo Hydrargyri usu, removeri posse existimant. Quod autem experimentis nostris est contrarium. Tristissimos enim hujus mali casus, ad quos auferendos debitam curam, usui Hydrargyri ad-

adjunctam, frustra insumimus, pluries experiri nobis contigit. Quam ob rem ad arripiendas efficaciae novi remedii explorandae occasiones, segnes esse nolimus.

Usum igitur, quem Acidum Nitricum ad protopathica Siphylidis symptomata reperienda attulisse observavimus, primum sumus commemoraturi.

Restinguendo morbo, cui nomen Gonorrhoeae virulentae impositum est, Acidum hoc sufficere videtur. Quo, impuri non modo ex mentula humoris effluvium sensim evanuisse, verum etiam, caute adhibito, molesta, immo gravia hujus morbi symptomata, a nimia partium irritatione & inflammatione oriunda, pedetentim mitigata & sedata fuisse, multoties sumus experti. Pollutis igitur hac labe, misturam ex Acidi Nitrici uncia, libris duabus aquae destillatae simplicis diluta atque Syrupi Sacchari & Spiritus Vini rectificati, utriusque libra dimidia dulcata, compositam, quae eo modo aegri uterentur, ut quavis de die hora, cochlear ex eadem unum, tripla Decocti Hordei vel Avenae portione immixtum deglutiretur, praescripsimus. Sexta hujus misturae parte, duabus vel tribus hebdomadis, dicto modo quotidie consumpta, aegros ejusmodi ad salutem reduci vidimus.

Ma-

Maxima tamen usui hujus remedii cautio est ad-
jungenda. Imprudenter enim sumtum semper nocet.
Sufficiente itaque liquidorum temperantium quanti-
tate idem diluere, necesse est atque repetitis exiguis
portionibus adhibere. Istius autem cautionis negli-
genti temeritatis poena certe est ferenda, ut sequens
etiam historia testatur.

Nauta quidam robustus prope annos triginta na-
tus, Gonorrhœa maligna corripitur. Ardore urinæ,
& tentigine mentæ triduo vexatus, nostræ se curæ
committebat. Effluxus humoris ex urethra erat co-
piosus & coloris virescentis. Descriptam mixturam,
ægro, exposita & explicata juxta ejus capiendæ ra-
tione, dedimus. Acidulo autem sapore illi tam ju-
cunda erat hæc potio, ut portionem ejusdem sex die-
bus bibendam, uno consumferit. Insequente die gra-
vi correptus dysuria febricitabat. Gonorrhœa erat
ex toto suppressa. Testis sinister acuto dolore tume-
bat. Vena in brachio secta & applicatis perinæo
scrotoque hirudinibus, atque largiore potionum dilu-
entium usu, abactæ quidem febris & mingendi diffi-
cultas fuerunt, sed dolor tumidi testis infandus æ-
grum valde cruciabat. Dolori leniendo atque sup-
presso fluxui gonorrhœico revocando, sanguinis misio-
nes

nes repetitæ, cataplasmata calida partibus genitalibus imposita, enemata emollientia paregoricis mixta quotidie injecta, atque anodyna vespertinis temporibus propinata haud sufficiebant. Quibus per hebdomadem frustra adhibitis, novam memoratæ misturæ acidæ portionem ægro dedimus, ea tamen observanda lege, ut eidem fumendæ modum ille adhiberet præscriptum. Qua tribus vel quattuor diebus usurpata, dolor sensim remittebat absque effluviis suppressi regressu.²⁶ Aliquis tamen testis sinistri permansit tumor, quem ex toto reprimere haud potuimus.

Qui de cetero, quorum exiguus non fuit numerus, ad Gonorrhœam virulentam curandam Acido Nitrico prudenter usi sunt, eos noxam ab isto cepisse numquam observavimus.

D

Ad

²⁶ Suppressum fluxum gonorrhœicum usu Acidi Nitrici revocatum fuisse, legimus. Conf. p. 314. Libr. Die neuesten erfahrungen britischer Aerzte, über die wirkungen der Salpetersäure in der Lustseuche. In einer sammlung von briefen und Zeugnissen, herausgegeben von THOMAS BEDDOES M. D. Aus dem Englischen übersetzt und mit einigen anmerkungen versehen von F. G. FRIESE, der Arzn. D. Breslau 1799.

Ad tumidas glandulas inguinales, vel neglectæ vel male tractatæ Gonorrhœæ virulentæ comites, discutiendas, Acidum Nitricum multum quoque valere certum est. Sæpe tamen nobis accidit, ut paucos post dies, data hac medela, in abscessus inopinato commutatæ fuerint. Præoptantes igitur earumdem resolutionem, istius usui cautionem adjungant.

Tumorem etiam glandulæ Prostatae hoc Acido resedissemel vidimus. Virum enim annos natum circiter viginti quinque, virulenta pluries inquinatum Gonorrhœa, reddendæ urinæ difficultas gravisque urethræ & perinæi dolor, annum prope graviter cruciaverant. Nos tandem consulebat. Exploratione, ope digiti in intestinum rectum immisisti, facta, tumidam Prostata nullum negotio deteximus. Cui reprimendæ, hirudinibus perinæo ter quaterve applicatis, descriptam mixturam tam prospero adhibuit æger successu, ut non solum tumor Prostatae, sed etiam symptomata illum comitantia plane evanescerent.

Ulcerebus venereis primitivis glutinandis Acidum Nitricum eximium quoque præstitisse auxilium, experti sumus. Quibus cicatricandis nominata mistura more descripto propinata, sola interdum suffecit;

luffecit; Unguento tamen Oxygenato Domini ALYON partes ulcerum adjacentes ſæpius ſimul perfricuimus, quin etiam linamento carpto illitum, ipſis exulcerationibus haud raro fuit admotum. Quorum uſu quatuor vel quinque hebdomadis continuo, ulcera partium genitalium plerumque conſanata fuiſſe vidimus. Haud tamen eſt reticendum, iſtam medendi rationem non ſemper nobis ex voto ceſſiſſe. Quædam enim eorum partim huic medelæ tam pertinaciter obſistere, ut iſis tandem auferendis opus fuerit Hydrargyro; partim Unguento Oxygenato illis applicito, adeo fuerunt incitata, ut in dies plus plusque proſerperint. Cauſa diſſimilis huius remedii effectus, haud facilis eſt explicitu. Omnia tamen ejusmodi ulcera, quæ ſolo hocce præſidio conſanuerunt, recruduiſſe non obſervavimus.

Efficaciam Acidi Nitrici ad deuteropathica Siphylidis ſymptomata infringenda, ſtudioſe quoque perveſtigavimus. Plures eo tempore, quo Oxygenii laudes nobis innotuere, inveteratis gravati venereis vitiis, ut ulceribus malignis, foeda oſſium carie, exoſtoſibus magnis atque doloribus oſteocopis nocturnis graviſſimis, in Noſocomium huius Urbis erant recepti, qui Hydrargyrum his ſanandis adhibebant. Quum

autem horum cura erat & lenta & difficilis, Acidum Nitricum, depositis remediis mercurialibus, illis dedimus. Quo tribus vel quattuor hebdomadibus usurpato, omnia non tantum ejus indolis mala feliciter fuere sublata, verum etiam ægritudines ex Hydrargyri usu emerſæ, ut mobilitas dentium, foetor oris, tumor gingivarum atque uberior ſalivæ fluxus, cito evanuerunt.

His animadverſis, Acidum Nitricum veneni venerei expurgandi virtute haud carere credidimus. Ad veras ejus proprietates perſpiciendas abominabili huic morbo ſolum hoc acre remedium propoſuimus. Qualem autem vim ad eundem levandum attulerit, ſequentes hiftorias, ex Diario Noſocomii anno MDCCXCIX habito, excerptas, ſatis illustratas fore putamus.

Juvenem viginti circiter annorum ſcabies venerea urgebat. Cutis ejus erat rubra, rugoſa atque tumoribus parvis exulceratis adſperſa. Acido Nitrico ea methodo ille uſus eſt, ut primo drachmam ſemis hujus a die xxvii, ad xxx Julii, deinde drachmam unam a xxx ejusdem ad iii Auguſti; tum drachmas duas a iii ad ix; tum drachmas tres

a IX ad XIII; tunc unciam semis a XIII ejusdem, ad II Septembris; postremo drachmas sex a II ejusdem ad XV Octobris quotidie consumeret. Quæque Acidi hujus drachma, Libra una aquæ puræ erat diluta, cujus misturæ uncias duas vel tres quavis de die hora æger capiebat. A die IX Augusti ad ultimum insequentis Septembris, drachmis duabus Unguenti Oxygenati quotidie cutem simul infricuit. Primis ab initio istius curationis hebdomadibus magna defluxu cutis, furfuris instar, copia matutinis omnibus in cubili videbatur. Præter nimis citatam urinam, nihil mali a sumtis quattuor circiter hujus Acidi Libris æger animadvertibat. Depulsa scabie, ulceribusque cicatrice obductis Nosocomio die XXII Octobris egressus est. Die autem quinto Decembris ejusdem anni, renatis pustulis scabiosis & tumoribus totius fere corporis exulceratis obsitus, rediit. Acidum Nitricum memorato modo a die VI ad XXIII ejusdem mensis illi iterum præbuimus, quod tamen expectationem frustravit. Pristinæ tandem salubritati Hydrargyro restitutus die XXV Februarii anni sequentis Nosocomio denuo exivit.

Sutor ad tricesimum quintum accedens annum, Gonorrhœis virulentis, inflammatis testibus atque ul-

ulceribus partium genitalium venereis, paucis annis ante laboraverat. Vino lustrisque confectus introitum in Nosocomium expetebat. Id temporis testiculi ejus erant duri & tumidi. Fungoso, dolente motumque impediēte tumore articulatio brachii sinistri afficiebatur. Crura erant ulcerosa cum pedum oedemate. Cui misero, doloribus osteocopis nocturnis simul vexato, Acidum Nitricum memorato modo aqua temperatum ea ratione tradidimus, ut die xv Augusti drachmas hujus duas, sequente die drachmas tres, a die xvii ad ii Septembris unciam semis atque a iii Septembris ad viii Decembris drachmas sex quotidie caperet. Medio mensis Octobris exostosis quædam in osse metacarpo secundo manus sinistræ apparebat, quam Unguento Oxygenato ter vel quater de die eidem infricato, brevi represimus. Consumtis itaque septem prope Acidi hujus Libris, dolores quidem osteocopi fuerunt moliti, cetera autem mala, quibus ille afflictus erat, in pejus ruerant. Hydrargyrum igitur ægro præscripsimus, quo sanatus die xiii Februarii anni insequentis liquit Nosocomium.

Adolescens annorum circiter viginti, libidinosus & intemperatus, ultimo Augusti in Nosocomium rec-

capiebatur. Nasus ejus erat tumidus, verrucosus & inflammatus. Sanies foetida e naribus defluxit. De fixo dolore ossium nasi partiumque adjacentium conquestus est. Huic ægroto die Septembris primo drachmam Acidi Nitrici aqua attenuati; die sequente drachmas duas; a die ~~iii~~ ad vi drachmas tres; a vi ad xvi unciam semis atque a xvi ejusdem mensis ad xxix Octobris drachmas sex quotidie propinavimus. Naribus internis mistura ex aquæ puræ Libra semis & guttis sexaginta Acidi Nitrici composita pluries de die siphone injiciebatur. Die xxx Octobris usum hujus Acidi ob vomendi nisum ardoremque ventriculi, qui ægrum supervenerunt, differre coacti fuimus. Decocto Hordei uberius hausto, anodynisque vespertino tempore datis, die vii Novembris hæc mala fuerunt ablata. Incipiebat itaque æger die ix Novembris Acido Nitrico denuo uti, quod quattuor hebdomadibus eo modo continuavit, ut unciam semis hujus quotidie consumeret. Quamvis plura soluta ossium frustula e naribus extracta fuissent, memorata tamen Luis Veneræ symptomata pertinaciter manserunt. Libris itaque Acidi Nitrici quinque frustra adhibitis, ægroto confugiendum erat ad Hydrargyrum, quo ad salutem redactus, die Martii ultimo sequentis anni e Nosocomio abiit.

Famulus quidam annos natus unum & viginti, variis Siphylidis symptomatibus, quorum curationem neglexerat, ante aliquot menses, quam Nosocomium ingrediebatur erat vexatus. Palatum ejus erat ulceratum & cariosum. Crus sinistrum ulceribus foetidis, carie tibiae conjunctis, erat corruptum. Isti ægroto, qui de nare valde locutus est, drachmam Acidi Nitrici diebus xvi & xvii Septembris; drachmas duas diebus xviii & xix; drachmas tres a die xx ejusdem ad viii Octobris, atque ab viii Octobris ad viii Decembris unciam semis hujus Acidi, memorata aquæ puræ proportionem diluti, quotidie dedimus. Cariei tibiae linamentum carptum Acido Nitrico imbutum alternis diebus imposuimus. Die xxviii Septembris frustulum osseum pendulum ulcere palati fuit evulsus. Exactis quattuor mensibus, Librisque Acidi Nitrici tribus propinatis, soni vocis distinctiores quidem facti sunt, ulcera autem & palati & cruris deteriore fuerunt statu. Hydrargyro itaque ut uteretur æger necessarium duximus, quo ad pristinam reductus sanitatem e Nosocomio die x Martii anni sequentis egrediebatur.

Spurca quædam femina annorum undetriginta fine mensis Octobris in Nosocomium inferebatur.

Pa-

Palati, faucium, lingvæ & faciei ulceribus erat infesta atque infandis doloribus osteocopis nocturnis affecta. Diarrhoea simul laborabat, nocturno præcipue tempore illi molesta. Hæc misera drachmas duas Acidi Nitrici aqua pura attenuati a die xxx Octobris ad x Novembris, primo quotidie consumens, drachmis deinde hujus tribus ab xi Novembris ad xv Januarii anni sequentis unoquoque die utebatur. Ulcera faciei Unguento Oxygenato fuerunt fricata, quò inflammari videbantur. Diarrhœæ, quæ illam magnopere debilitavit, exiguas Opii portiones atque decoctum corticis Quercus, in quo parum Aluminis fuit solutum, sistendæ, prospero successu adhibuit. Quamvis usu Acidi Nitrici dolores osteocopi evanuiscent atque ulcera oris consanuisse viderentur, theriomata tamen faciei deteriore fuerunt conditione, quapropter Hydrargyrum ægræ dedimus, quo sanata die xxv Februarii vale Nosocomio dixit.

Uxor famuli cujusdam annum agens tricesimum, Lue Venerea quinque annis fuerat polluta. In Nosocomium introducta velo palati mobili, cujus locum malignum ulcus occupaverat, carebat. Facies ejus erat ulcerata atque apex nasi exesa.

Sanies foetida ex internis naribus effluens ossa harum partium cariosa prodebat. Hæc quoque mulier Acidum usurpans Nitricum, ejus a die III Novembris ad XI, primo drachmas duas, deinde drachmas tres ab XI ad XXVIII, tandem a XXVIII ejusdem ad XIII Decembris unciam semis quotidie assidue capiebat. Quam autem medicinam ægra non sentiebat. Symptomatibus itaque Siphylidis depellendis Hydrargyrum adhibendum tradebatur, quibus liberata die XIII Februarii anni sequentis e Nosocomio egrediebatur.

Plura his adjungere exempla haud est necessarium. Ex allatis enim clare elucet, vires Acidi Nitrici non sufficientes esse ad Symptomata foedæ luis secundaria auferenda. Oxygenium itaque, quod Hydrargyri loco substitutum habere quidam voluerunt, speciali haudquaquam gaudere virus siphylitici exstingvendi virtute, multis certisque comprobatum esse experimentis atque testimoniis existimamus. Quamquam hoc verum est, tamen infitias ire nequimus Acidum Nitricum ob maximam Oxygenii illi inhærentis copiam, inter primaria Hydrargyri usui adjungenda subsidia esse referendum. Oxygenium enim in corpus illatum vitalitatem mi-

re

re exacuens, omnes humorum secretiones exauget & promouet.

Contaminatis igitur Lue Venerea magno est usui Acidum Nitricum Hydrargyro facere adiutorium. Quorum conjunctum usum sequentibus præcipue esse utilem experientia edocti sumus:

I. Quibus imbecillus laxiorque est stomachus & Hydrargyri impatiens.

II. Omnibus debilibus ac infirmis & præsertim illis, quos Scrophula extorquet.

III. Quibus somnum osteocopi auferunt dolores, qui Acido Nitrico citius mitigantur, quam Hydrargyro.

IV. Ægris substillo; nam Acidum hocce urinam eximie citat.

V. Indigeno laborantibus regionum septemtrionalium morbo Scorbuto, cujus pleraque symptomata, ut lassitudo spontanea, foetor oris, vacillantes dentes, cruentæ gingivæ & maculæ cutis lividæ, Hydrargyro deteriora evadunt, Acido autem Nitrico optime depelluntur.

Fœdæ itaque Medentes Lui, de veritate rerum allatarum persuasi optamus, ut Hydrargyri usui laudatum adjungant Acidum, quo curatio morbi fiat & citior & facilior.

